

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 159/2019-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovvej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Klemovou, M. R. Štefánika 1, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práv podľa čl. 4 a čl. 9 ods. 2 písm. a) a ods. 3 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa a práva podľa II. časti čl. 24 písm. a) Európskej sociálnej charty (revidovanej) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 CoPr 13/2015 z 20. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 118/2017 z 30. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Klemovou, M. R. Štefánika 1, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práv podľa čl. 4 a čl. 9 ods. 2 písm. a) a ods. 3 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa (ďalej len „dohovor MOP“) a práva podľa II. časti čl. 24 písm. a) Európskej sociálnej charty (revidovanej) (ďalej len „sociálna charta“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoPr 13/2015 z 20. decembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 118/2017 z 30. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cpr 2/2014 pred Okresným súdom Malacky (ďalej len „okresný súd“) domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 Cpr 2/2014 zo 4. júna 2015 žalobu zamietol a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd porušil jeho základné práva a práva bližšie špecifikované v bode 1 tým, že považoval „*nadbytočnosť za preukázanú výlučne z dôvodu, že rozhodnutím Žalovanej zo dňa 30. 01. 2014 bola moja pracovná pozícia zrušená, a že Žalovaná nevytvorila namiesto môjho zrušeného pracovného miesta nové pracovné*“

miesto elektroinžiniera a skutočnosť, že v Konaní o odvolaní Žalovaná potvrdila, že mnou vykonávané pracovné činnosti potrebovala naďalej, pretože tieto zabezpečovala ďalšími zamestnancami z oddelenia Inžinieringu, považoval za irelevantnú...“, a vo vzťahu k posudzovaniu nadbytočnosti poukazuje na rozhodnutia slovenských i českých všeobecných súdov.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné, keďže špecifikovaná právna otázka, ktorá mala byť dovolacím súdom posudzovaná podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), nebola nastolená ani v žalobe a ani počas prvoinštančného konania a následne ani v odvolaní, teda nemohla byť otázkou, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

5. Podľa názoru sťažovateľa tým, že najvyšší súd odmietol jeho dovolanie, dopustil sa zásahu do jeho základných práv a práv označených v bode 1, keďže krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uvádza: *„Pre posúdenie nadbytočnosti žalobcu je irelevantné, kto po zrušení jeho pracovnej pozície vykonával činnosti vykonávané žalobcom v rámci jeho pracovnej pozície, ale rozhodujúce je, že žalovaný nevytvoril namiesto zrušeného pracovného miesta žalobcu nové pracovné miesto elektroinžiniera“*, z čoho vyplýva, že sa zaoberal otázkou nadbytočnosti, i keď nebola formulovaná ako dôvod neplatnosti výpovede pre neexistenciu nadbytočnosti pre neprijatie rozhodnutia žalovaného o organizačnej zmene spočívajúcej v prerozdelení náplne práce začlenenej do zrušenej pracovnej pozície na iných svojich zamestnancov. Sťažovateľ zastáva názor, že na odmietnutie dovolania *„neexistoval zákonný dôvod“*.

6. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], upravené v II. časti čl. 24 písm. a) Európskej sociálnej charty (revidovanej) Rady Európy z 03. 05. 1996, v čl. 4 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania

z podnetu zamestnávateľa č. 158 z 22. 06. 1982, v čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 12. 2016, č. k. 8 CoPr/13/2015-245 porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, v čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, v II. časti čl. 24 písm. a) Európskej sociálnej charty (revidovanej) Rady Európy z 03. 05. 1996, v čl. 4 a čl. 9 ods. 2 písm. a), ods. 3 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa č. 158 z 22. 06. 1982, uznesením Najvyššieho súdu zo dňa 30. 08. 2018, č. k. 6 Cdo/118/2017, porušené boli.

3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 12. 2016, č. k. 8 CoPr/13/2015-245, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 30. 08. 2018, č. k. 6 Cdo/118/2017, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet JUDr. Evy Klemovej, advokátky, vedený v [REDAKOVANÉ] č. ú. [REDAKOVANÉ], do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet JUDr. Evy Klemovej, advokátky, vedený v [REDAKOVANÉ] č. ú. [REDAKOVANÉ] do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

7. Vec sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Ľalíkovi, ktorému funkčné obdobie sudcu ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce

bola predbežne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 36 písm. b) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 4 dohovoru MOP zamestnanie pracovníka sa neskončí, ak neexistuje platný dôvod na také skončenie, ktorý súvisí so schopnosťou alebo správaním pracovníka, alebo vyplýva z prevádzkových potrieb podniku, organizácie alebo služby.

16. Podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) dohovoru MOP aby sám pracovník nemusel dokazovať, že skončenie zamestnania nebolo oprávnené, spôsoby uplatňovania uvedené v článku 1 tohto dohovoru ustanovia jednu alebo druhú, alebo obidve nasledujúce možnosti:

a) bremeno dokazovania existencie platného dôvodu na skončenie zamestnania, ako je definované v článku 4 tohto dohovoru, spočíva na zamestnávateľovi.

17. Podľa čl. 9 ods. 3 dohovoru MOP v prípadoch skončenia zamestnania z dôvodov prevádzkových potrieb podniku, organizácie alebo služby, orgány uvedené v článku 8 tohto dohovoru sú oprávnené určiť, či skončenie zamestnania v skutočnosti bolo z týchto dôvodov, ale v rozsahu ich právomocí je tiež rozhodnúť, či sú tieto dôvody dostatočné na preukázanie, že skončenie zamestnania sa vymedzilo spôsobmi uplatňovania uvedenými v článku 1 tohto dohovoru.

III.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

K namietanému porušeniu práv podľa II. časti čl. 24 písm. a) sociálnej charty napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

21. Podľa čl. 24 II. časti sociálnej charty:

Na zabezpečenie účinného výkonu práva pracovníkov na ochranu v prípadoch skončenia zamestnania sa zmluvné strany zaväzujú uznať:

a) právo každého pracovníka na to, aby nebolo jeho zamestnanie skončené bez platného dôvodu pre takéto skončenie, majúce súvislosť s jeho schopnosťou alebo správaním, alebo z dôvodu súvisiaceho s fungovaním podniku, zariadenia alebo služby.

22. Národná rada Slovenskej republiky so sociálnou chartou vyslovila súhlas 17. februára 2009 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, ktorá má prednosť pred zákonmi. Sociálna charta bola vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 273/2009 Z. z.

23. V teórii medzinárodného práva sa ustálil právny názor, v zmysle ktorého sociálna charta obsahuje právne normy, ktoré nie sú priamo aplikovateľné (non self-executing) a majú charakter všeobecných princípov spoločných členským štátom Rady Európy v oblasti sociálnej politiky a ktoré sú povinné tieto štáty inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva v týchto štátoch sú povinné tieto princípy zohľadňovať vo svojej aplikačnej praxi [k tomu porov. Gomien, D., Harrsi, D., Zwaak, L. Law and practise of the European Convention on Human Rights and the European Social Charter. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1996, pp. 434 – 436; Langford, M (ed).: Social Rights Jurisprudence. Emerging Trends in International and Comparative Law. New York: Cambridge University Press, 2008. pp. 432 – 433; k tomu porov. všeobecne aj Harris, D. J. The European Social Charter. Charlottesville: University press of Virginia, 1984]. Možno prijať stanovisko, že právne normy medzinárodnej zmluvy sú priamo vykonateľné, ak zaručujú práva a slobody priamo ich adresátom bez potreby ďalšej transpozície alebo inkorporácie do právneho poriadku zmluvného štátu ďalším normatívnym právnym aktom. Právne normy medzinárodnej zmluvy nie sú priamo vykonateľné, ak tieto priamo alebo implicitne vyžadujú od zmluvného štátu prijatie ďalšej právnej úpravy na úrovni vnútroštátnej legislatívy (v medzinárodných zmluvách najčastejšie uvedené textáciou „zmluvné štáty sa zaväzujú prijať...“ alebo „zmluvné štáty uznávajú a zabezpečia...“ a pod.).

24. V tejto súvislosti je potrebné poukázať prvotne na prvú vetu I. časti sociálnej charty, podľa ktorej „zmluvné strany prijímajú za cieľ svojej vnútroštátnej a medzinárodnej

politiky uskutočňovanej všetkými primeranými prostriedkami dosiahnutie podmienok na zabezpečenie účinného výkonu týchto práv a zásad...“. Následne I. časť sociálnej charty vymenúva v bodoch 1 až 31 konkrétne zásady, ktoré sú bližšie rozvíjané jednotlivo v II. časti sociálnej charty v jednotlivých článkoch. Avšak i podľa prvej vety II. časti sociálnej charty „zmluvné strany sa zaväzujú, ako ustanovuje III. časť, považovať sa za viazané záväzkami vyplývajúcimi z týchto článkov a odsekov“. Nakoniec podľa článku A bodu 1 písm. a) III. časti sociálnej charty „za podmienky ustanovení článku B sa každá zmluvná strana zaväzuje považovať I. časť tejto charty za deklaráciu vymedzujúcu ciele, o ktorých splnenie sa usiluje všetkými vhodnými prostriedkami v súlade s ustanoveniami úvodného odseku tejto časti“. Uvedené ustanovenia utvrdzujú aj ústavný súd v presvedčení o závere o priamej neaplikovateľnosti sociálnej charty (II. ÚS 242/2015).

25. O charaktere jednotlivých ustanovení sociálnej charty, ktorý neumožňuje jednotlivcom domáhať sa ich porušenia pred súdmi zmluvných štátov, svedčí aj prvá veta III. časti dodatku k sociálnej charte, podľa ktorej „vykladá sa tak, že táto charta obsahuje právne záväzky medzinárodného charakteru, ktorých aplikovanie je podriadené jedine dozoru ustanovenému vo štvrtej časti (dozor Európskeho výboru pre sociálne práva, pozn.)“.

26. Ústavný súd si je vedomý na druhej strane judikatúry, keď súdy zmluvných štátov sociálnej charty vykladali (interpretovali) priamo ustanovenia sociálnej charty, avšak iba v rámci a v spojení s vnútroštátnou právnou úpravou [pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Holandska (Hoge Raad) sp. zn. NJ 1986/688 z 30. 5. 1986]. Ani v tomto prípade nebol popretý záver o priamej neaplikovateľnosti sociálnej charty.

27. Na základe už uvedených záverov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie II. časti čl. 24 písm. a) sociálnej charty napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, pretože tieto označené referenčné právne normy sociálnej charty neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva sťažovateľa, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípmi), ktoré je zmluvný štát povinný

inkorporovať do svojho právneho poriadku, a orgány aplikácie práva sú povinné tieto princípy zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 dohovoru MOP napadnutým rozsudkom krajského súdu

28. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

29. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom

súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

30. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

31. Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

32. Ústavný súd poukazuje na to, že namietaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele

druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného aj v čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01, I. ÚS 288/09).

33. Z už uvedeného (pozri najmä časť I tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 dohovoru MOP malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým sa odvolací súd „*pri posudzovaní organizačnej zmeny vyplývajúcej z rozhodnutia Žalovanej zo dňa 30. 01. 2014 nevysporiadal so všetkými aspektmi tejto zmeny a jej následkami v podobe neexistencie nadbytočnosti mnou vykonávaného druhu práce (z hľadiska jej vecnej náplne) a neposkytol mi ochranu proti svojvoľnému prepusteniu zo zamestnania*“.

34. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd porušil jeho už uvedené označené práva tým, že „... *považoval moju nadbytočnosť za preukázanú výlučne z dôvodu, že rozhodnutím Žalovanej zo dňa 30. 01. 2014 bola moja pracovná pozícia zrušená, a že Žalovaná nevytvorila namiesto môjho zrušeného pracovného miesta nové pracovné miesto elektroinžiniera a skutočnosť, že v Konaní o odvolaní Žalovaná potvrdila, že mnou vykonávané pracovné činnosti potrebovala naďalej, pretože tieto zabezpečovala ďalšími zamestnancami z oddelenia Inžinieringu, považoval za irelevantnú...*“.

35. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd uvádza:

„... *odvolací súd dospel k záveru, že v konaní bola preukázaná existencia organizačnej zmeny, cieľom ktorej bolo zabezpečiť efektívnosť-práce zrušením dvoch pracovných pozícií, vrátane pracovnej pozície žalobcu, bola preukázaná aj nadbytočnosť žalobcu a príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou žalobcu. Tieto skutočnosti boli preukázané rozhodnutím o organizačnej zmene zo dňa 31. 01. 2014, v ktorom zamestnávateľ uviedol konkrétne pracovne pozície, ktoré zrušuje týmto rozhodnutím, ako aj mená zamestnancov, ktoré tieto pozície vykonávali a dátum účinnosti*

ich zrušenia a taktiež odôvodnil ich zrušenie tým, že tieto pracovné pozície považuje vzhľadom na povahu, rozsah a zložitosť predmetu činnosti za neefektívne a nadbytočné. Pre posúdenie nadbytočnosti žalobcu je irelevantné, kto po zrušení jeho pracovnej pozície vykonával činnosti vykonávané žalobcom v rámci jeho pracovnej pozície, ale rozhodujúce je, že žalovaný nevytvoril namiesto zrušeného pracovného miesta žalobcu žiadne nové pracovné miesto elektroinžiniera, čo bolo preukázané organizačnou štruktúrou platnou k 30. 04. 2014, z ktorej vyplýva, že nové pracovné miesta vytvorené po 31. 01. 2014 sa netýkajú oddelenia inžinieringu ale iných oddelení. O nadbytočnosti žalobcu svedčí aj skutočnosť, že žalovaný už počas výpovednej doby nemal možnosť pridelovať žalobcovi prácu, z toho dôvodu mu oznámil prekážky v práci na strane zamestnávateľa a za predmetné obdobie mu vyplatil náhradu mzdy. Keďže organizačná zmena žalovaného spočívala okrem iného v zrušení pracovného miesta žalobcu, je daná aj príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou žalobcu, ktorá vznikla v dôsledku zrušenia jeho pracovného miesta.

Žalovaný v konaní tiež preukázal, že nemal možnosť žalobcu ďalej zamestnávať a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce, keď z organizačnej štruktúry žalovaného k 31. 01. 2014 a rozpisu zmien k 31. 01. 2014 vyplýva, že všetky miesta údržbárov v počte 13 boli obsadené zamestnancami, ktorých mená sú uvedené v rozpise zmien a taktiež bolo preukázané, že inzerát na voľnú pracovnú pozíciu údržbár - elektrotechnik zverejnil iný zamestnávateľ...nešlo teda o voľné pracovné miesto zamestnávateľa žalobcu, i preto mu žalovaný toto miesto nemohol ponúknuť. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom žalovaného, že pokiaľ išlo o pozíciu developer pre poľnohospodársku výrobu, táto práca nezodpovedala kvalifikácii žalobcu...“

36. Ústavný súd pripomína, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

37. Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku podrobne, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolaním sťažovateľa. Vo vzťahu k posudzovaniu nadbytočnosti sťažovateľa (kľúčovej námietke v konaní o ústavnej sťažnosti) ako jednej z hmotnoprávných podmienok výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b) zákona č. 311/2001 Z. z. (Zákonníka práce) považuje ústavný súd argumentáciu odvolacieho súdu za dostatočnú, jasnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Zákonníka práce, a teda za ústavne udržateľnú. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

38. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

39. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní v zmysle čl. 36 písm. b) ústavy a práv podľa čl. 4 dohovoru MOP ústavný súd poznamenáva, že k tomuto nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v danej veci v prípade krajského súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade uplatnil spôsobom upraveným príslušným procesnoprávnym predpisom. Z uvedeného dôvodu aj túto časť sťažovateľovej ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 a čl. 9 ods. 2 písm. a) a ods. 3 dohovoru MOP napadnutým uznesením najvyššieho súdu

40. Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania došlo k porušeniu jeho základných práv čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 a čl. 9 ods. 2 písm. a) a ods. 3 dohovoru MOP.

41. Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

42. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

43. Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa.

44. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože podľa jeho názoru odvolací súd pri právnom posúdení veci postupoval nesprávne a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej

praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Sťažovateľ v dovolaní uviedol, že krajský súd jeho vec nesprávne právne posúdil, keďže organizačná zmena u žalovanej reálne spočívala nielen v zrušení jeho pracovnej pozície rozhodnutím o organizačnej zmene z 30. januára 2014, ale aj v prerozdelení jeho pracovnej náplne medzi ďalších zamestnancov žalovanej na oddelení inžinieringu, pričom táto skutočnosť v písomnom rozhodnutí žalovanej absentuje. Dovolateľ teda formuloval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorú dovolací súd v praxi dosiaľ neriešil ako otázku vplyvu neprijatia písomného rozhodnutia žalovanej o organizačnej zmene spočívajúcej v prerozdelení náplne práce začlenenej do zrušenej pracovnej pozície na iných svojich zamestnancov, ak pracovné činnosti tvoriace pracovnú náplň zrušenej pracovnej pozície žalovaná naďalej vykonáva ich prostredníctvom, na nadbytočnosť a teda na platnosť výpovede danej zamestnávateľom podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

45. Dovolací súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uvádza:

„V preskúmvanej veci z obsahu spisu ale vyplýva, že žalobca vo svojej žalobe neuviedol ako dôvod neplatnosti výpovede neexistenciu jeho nadbytočnosti pre neprijatie písomného rozhodnutia žalovanej o organizačnej zmene spočívajúcej v prerozdelení náplne práce začlenenej do zrušenej pracovnej pozície na iných svojich zamestnancov. Neurobil tak ani v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a v súvislosti s nadbytočnosťou túto skutočnosť (neprijatie písomného rozhodnutia...) vôbec neuviedol ani v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd nemali preto dôvod v základnom konaní riešiť dovolateľom v jeho dovolaní nastolenú otázku a ani ju neriešili. Dovolateľom formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania, pričom dovolací súd už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania žalobcu neskúmal.“

46. Sťažovateľ v sťažnosti uznáva, že neprijatie písomného rozhodnutia žalovanej o organizačnej zmene spočívajúcej v prerozdelení náplne práce začlenenej do zrušenej pracovnej pozície na iných svojich zamestnancov explicitne nenamietal ani v žalobe, ani v priebehu prvoinštančného konania, ani v odvolaní, avšak poukazuje na stanovisko, ktoré doručil krajskému súdu 18. novembra 2016 v ktorom uvádza: „... žalovaná nepreukázala moju nadbytočnosť, ani príčinnú súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca, keďže zo žiadneho dôkazu vykonaného v doterajšom konaní nevyplýva, žeby k 31. 01. 2014, okrem rozhodnutia o organizačnej zmene zo dňa 30. 01. 2014 (o zrušení dvoch pracovných pozícií), existovalo ďalšie rozhodnutie o organizačnej zmene spočívajúcej napr. v rozšírení/zmene pracovnej náplne ostatných zamestnancov z oddelenia Inžinieringu o pracovnú náplň, ktorá vyplývala z mojej pracovnej pozície.“ Odvolací súd sa k argumentácii uvedenej v stanovisku sťažovateľa vyjadril takto: „Pre posúdenie nadbytočnosti žalobcu je irelevantné, kto po zrušení jeho pracovnej pozície vykonával činnosti vykonávané žalobcom v rámci jeho pracovnej pozície, ale rozhodujúce je, že žalovaný nevytvoril namiesto zrušeného pracovného miesta žalobcu nové pracovné miesto elektroinžiniera“, a preto sťažovateľ zastáva názor, že odvolací súd v odvolacom konaní posudzoval právnu otázku, relevantnú pre posúdenie prípustnosti dovolania, a teda najvyšší súd nemal zákonný dôvod na jeho odmietnutie.

47. Po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a jej prílohami a predbežnom prerokovaní veci sa ústavný súd prikláňa k názoru najvyššieho súdu, že otázka, ktorú formuloval sťažovateľ v dovolaní, nie je tou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže v konaní pred všeobecnými súdmi táto otázka riešená nebola. K argumentácii sťažovateľa, že krajský súd reagoval na jeho stanovisko v časti odôvodnenia rozsudku, kde sa vyjadril „Pre posúdenie nadbytočnosti žalobcu je irelevantné, kto po zrušení jeho pracovnej pozície vykonával činnosti vykonávané žalobcom v rámci jeho pracovnej pozície, ale rozhodujúce je, že žalovaný nevytvoril namiesto zrušeného pracovného miesta žalobcu nové pracovné miesto elektroinžiniera“, ústavný súd konštatuje, že ide o posudzovanie nadbytočnosti ako výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce vo všeobecnosti, nie konkrétne vo vzťahu k prijatiu, resp. neprijatiu písomného rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene

spočívajúcej v prerozdelení náplne práce začlenennej do zrušenej pracovnej pozície na iných svojich zamestnancov, ako ju formuloval sťažovateľ v právnej otázke nastolenej v dovolaní.

48. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľa, ktorý jeho prípustnosť odôvodnil tým, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, pričom jeho rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Najvyšší súd skúmal podmienky prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom konštatoval, že ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, taktiež že ide o otázku právnu, avšak tretia podmienka, a to že by malo ísť o otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu podľa jeho názoru splnená nebola.

49. Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

50. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základnými právami sťažovateľa podľa čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť

sťažovateľa i v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

51. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní v zmysle čl. 36 písm. b) ústavy a práv podľa čl. 4, čl. 9 ods. 2 písm. a) a ods. 3 dohovoru MOP ústavný súd poznamenáva, že k tomuto nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v danej veci v prípade najvyššieho súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc rozhodnúť o prípustnosti dovolania v danom prípade uplatnil spôsobom upraveným príslušným procesnoprávnym predpisom. Z uvedeného dôvodu aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

52. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2019